

Jeigu kas paklaustų, kur Lietuvoje vešliausios žolės ir žolynai, atsakymas būtų – Švenčionys ir Švenčionėliai. Savo drėgname dirvožemyje gamta čia užaugina rečiausių rūšių gyvūnus, spalvomis prisirpusias pievas ir miškuose karaliaujančius dvimetrinius paparčius.

Valstybinių miškų urėdijos miškininkai kviečia apsilankyti ir patyrinėti stulbinančią gamtos oazę Švenčionių rajone.

Svylos upelio paparčiai

Atokiame, Baltarusijos pasienio ruože esančiame, tačiau labai vaizdingame Švenčionėlių regioninio padalinio, Švenčionių girininkijos miške augantys paparčiai – tarsi iš pasakos. Įspūdingu sąžalynu vėsinčios miško „plunksnos“ čia užauga net iki dviejų metrų aukščio! Mat dirvožemis Svylos upelyje yra itin derlingas, jo salpoje ištįsusi buveinė atlieka rūšių plitimo koridorių. Šioms biologinės įvairovės vertybėms išsaugoti čia įkurta kertinė miško buveinė.

„Vingiuodamas iš Baltarusijos per mišką teka upelis Svyla, jame visko prigriuvę, pripuvę, sunku privažiuoti, ir vieną kartą užkliuvo tie didžiuliai paparčiai. Pasikvietėme botanikus, jie buvo apstulbę – šioje miške savo akimis išvydę ne tik gigantiškus paparčius, bet ir daugybę retų augalų, įrašytų į Raudonąją knygą“, – apie kertinę buveinę pasakoja Valstybinių miškų urėdijos Švenčionėlių regioninio padalinio Švenčionių girininkijos girininkas Leonas Zabiela.

Šimtamečių medžių pavėsyje bei drėgnuose, pelkėtuose Svylos upelio slėniuose klesti ne tik paslaptingi, įstabaus dydžio paparčiai, bet ir didelė įvairovė kitų retų, saugomų ir į Raudonąją knygą įrašytų augalų rūšių, tokių kaip Plačialapis katilėlis (lot. *Campanula latifolia*), Trižiedis lipikas (lot. *Galium Triflorum*), Vaistinė notra (lot. *Stachys officinalis*), Aukštoji gegūnė (lot. *Dactylorhiza fuchsii*) ir kt.

Norintiems patyrinėti šią kertinę miško buveinę, nepaliestą jokios žmogaus vykdomos veiklos, reikia turėti specialius pasieniečių leidimus. Geriausia, kai į paslaptinę žygį lydi patikimas ir vietoves gerai pažįstantis vedlys. 35 metus miškininku Švenčionyse dirbantis girininkas Leonas Zabiela šių vietų ekspertas, nesibaiminantis tunto uodų ir sparvų, besitaikančių artimiau susipažinti su svetimšaliais, drąsiai lenda į miško tankynę. Tik spėk paskui jį – brisdamas per pelkėtas Svylos pakrantės vietas, įveikęs didžiulių paparčių labirintus, susipažinęs su iki šiol neregėtais miško augalais, pakėlęs akis į viršų – dar pamatysi ir Mažojo erelio rėksnio lizdą ar praskrendantį Juodąjį gandrą.

Tikros lietuviškos džunglės!

Pievų žolynai

Ne tik miškai, bet ir pievos Švenčionyse gyvesnės ir sodresnės nei bet kur kitur. Šis šalies rytų kraštas pasižymi drėgnomis pievomis ir miškais, didele augmenijos ir gyvūnijos biologine įvairove. Nuo seno vietiniai renka vaistažoles ir jomis gydosi. Dažnai išgirsi istorijų apie vaikystės dienas čia praleidusius, žoleles rinkusius ir veždavusius jas į didįjį vaistažolių fabriką.

„Visi vaikai čia vaistažoles rinko, išmokstama jas atpažinti iš tėvų, senelių. O žolelių laukuose dėl to tiek daug, kad žemės labai derlingos ir derliai geri, miškas šiame regione visai kitoks, nei pavyzdžiui pušynai aplink Vilnių, nes čia žemė šlapia, daugiau bioįvairovės“, – pasakoja girininkas Leonas Zabiela.

Pažintiniai takai

Švenčionių mieste stovi išpūdingi dar XIX a. pradžioje statyti Cirkliškio dvaro rūmai, kurie priklausė garsiajai Mostovskių giminei. Būtent nuo jų vingiuoja **Cirkliškio pažintinis takas**, jungiantis rūmus ir Cirkliškio piliakalnį, dar vadinamą Perkūno kalnu, ant kurio kasmet švenčiamos Joninės.

Cirkliškio piliakalnis mena laikus, kai nuo kalavijuočių lietuvių žemes saugojo gynybinė sistema. Ant Cirkliškio piliakalnio XIII a. stovėjo ir medinė Nalšios kunigaikščio Girdenio pilis. Takas vinguriuoja pro šimtamečius ąžuolus, pusiaukelėje galima stabtelėti pasigrožėti dvaro tvenkinio panorama.

Lankantis Švenčionių ir Švenčionėlių krašte gali jausti kaip šalia alsuoja giria – tai Labanoras – tankiausiu ežerų tinklu Lietuvoje pasižyminti miškinga teritorija, kurios viduryje, šalia Januliškio kaimo, vaizdingu Peršokšnos upės krantu nutiestas **Peršokšnos pažintinis takas**. Miško upelis toks skaidrus, kad žuvys plika akimi matyti. Besigroždami upeliu, take galėsite ir pailsėti – jame įrengta poilsiovietė, yra ir kelios atokvėpio vietos.

Valstybinių miškų urėdija prižiūri apie 1150 visuomenei skirtų rekreacinių objektų visoje Lietuvoje: pažintinius takus ir pažintinius kompleksus, stovyklavietes, poilsiovietes, apžvalgos aikštes, atokvėpio vietas – daugybę įvairių lankytinų vietų, kuriose galima daugiau sužinoti apie šalies istoriją, pagilinti žinias apie gamtą ar tiesiog pasidžiaugti nuostabiais vaizdais stovyklaujant ar vaikštinėjant gryname ore.

Daugiau apie VMU lankytinas vietas: <https://vmu.lt/visuomenei/>

